

Z Jarkkom
Jääskeläinensem se pogovarjala
Mateja Gris

Jarkko Jääskeläinen, požarni inšpektor

Foto: arhiv Jarkka Jääskeläinena

Na Finskem so leta 2019 sprejeli načrt preventivnih dejavnosti intervencijskih služb, da bi v šestih letih bistveno zmanjšali število nezgod. Pri projektu oziroma reformi sodeluje tudi Jarkko Jääskeläinen. O njegovi poklicni poti, omenjeni reformi in načrtih za prihodnost sva se pogovarjala med popoldanskim počitkom v času gasilske olimpijade v Celju.

Z Jarkkom sva se prvič srečala aprila letos v Kranju, na zadnjem sestanku partnerjev projekta Reševanje funkcionalno oviranih oseb (angleško Inclusive Emergency) v okviru pro-

grama Erasmus+. Sestanka se je udeležil kot član finske ekipe iz gasilsko-reševalne službe Varsinais-Suomen Pelastuslatitos (Southwest Emergency Services).

Finci so znani po dobri požarni preventivi. Pri nas je v strokovnih krogih znana predvsem njihova zelo uspešna kampanja za varnejša vroča dela na začasnih deloviščih, v okviru katere organiziramo tečaje po licenci SPEK za vse, ki se ukvarjajo z vročimi deli. Manj nam je znano dobro sodelovanje gasilcev pri preiskavah vzrokov za požare na Finskem. Želela sem izvedeti več o teh in drugih primerih dobre prakse, zato sem Jarkka prosila, da pove kaj več o svojem delu. Najprej mi je poslal čtivo - dokument pristojnega ministrstva z naslovom Safe and incident-free daily life 2025 (finsko Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa arki) [1], s katerim so na Finskem določili strategijo za preventivno delo intervencijskih služb v letih od 2019 do 2025. Dogovorila sva se, da preberem in

Delo požarnega inšpektorja obsega predvsem izvajanje splošnega požarnega nadzora...

Predvajaj (k)

1:16 / 9:15

SUOMI

My Day: Palotarkastajan matkassa

19.4./3 ogledov • b. sep. 2019

199 NI MI VŠEČ DELI PRENESI IZREZEK SHRANI

Varsinais-Suomen pelastuslaitos
2,92 tise naročnikov

NAROČNI S I E

Slika 1: Jarkko v svoji pisarni na postaji gasilsko reševalne službe Varsinais-Suomen Pelastuslaitos v Lietu. Slika je iz videa My Day: Palotarkastajan matkassa (Moj dan: na poti s požarnim inšpektorjem), dosegljivega na https://www.youtube.com/watch?v=ha7_pi62ZHo.

pregledam prejeto gradivo in pripravim vprašanja. Poslal mi je tudi povezavo do videoposnetkov o delu požarnih inšpektorjev, ki so jih posneli s kolegi, da bi ljudem predstavili, kaj delajo.

Na pogovor z Jarkkom mi ni bilo treba na Finsko, saj je že po treh mesecih spet prišel v Slovenijo, tokrat kot tekmovalec na gasilski olimpijadi v Celju.

Jarkko, prosim, predstavite našim bralcem svojo poklicno pot in delo!

Doma sem z Laponske. Sem inženir lesarstva, vendar sem v lesni industriji delal le krajši čas. Opravljal sem različna dela. Pred približno desetimi leti sem postal tudi prostovoljni gasilec. Pred petimi leti sem se javil na razpis gasilsko-reševalne službe naše province (op.: jugozahodna provinca, s sedežem v mestu Turku) za požarnega inšpektorja. Ker sem tehnično izobražen, sem izpolnjeval osnovne pogoje razpisa, nato pa sem opravil osnovno usposabljanje za to delo.

Le malo Fincev ve, kaj delamo požarni inšpektorji. To poskušamo spremeniti in se bolj približati ljudem. V ta namen smo v okviru projekta posneli nekaj kratkih filmov. V enem od videov je prikazan moj običajni delovni dan (op.: glej video My

Day: Palotarkastajan matkassa (Moj dan: na poti s požarnim inšpektorjem) na spletni strani https://www.youtube.com/watch?v=ha7_pi62ZHo).

Delo požarnega inšpektorja je raznovrstno. Sami lahko vplivamo na vrsto dela, ki ga želimo opravljati. Veliko je pisarniškega dela, vendar smo pogosto tudi na terenu. Večino časa nadziramo požarno varnost v podjetjih. Preverimo, če so vgrajeni sistemi požarne zaščite in določene naprave ter oprema stavbe periodično pregledani, če delujejo, če zaposleni poznajo svoje zadolžitve glede požarne varnosti, da lahko ustrezno ukrepajo ob alarmu. V okviru splošnega nadzora nad upoštevanjem ukrepov varstva pred požarom smo posebej pozorni na ustrezno ravnanje s kemikalijami, na polnilna mesta baterij in podobno. Vedno preverimo razpoložljivost in ustreznost sredstev za gašenje in razmere za evakuacijo. Pri večjih podjetjih in novejših stavbah je stanje običajno boljše. Te je enostavno nadzorovati.

V videu Moj dan: na poti s požarnim inšpektorjem, ki ste ga posneli s kolegi, ste povedali, da vas pokličejo tudi na ogled stanovanj. S kolegico sta šla na ogled stanovanja starejše osebe, ki živi sama. V stanovanju je bilo veliko smeti, starih

Slika 2: Finski požarni inšpektorji večji del svojega delavnika nadzorujejo požarno varnost v podjetjih. Pregledajo dokumentacijo in prekusijo, če požarnovarnostna oprema res deluje. Foto: arhiv Jarkka Jääskeläinen

časopisov. Sicer obvezni javljalniki požara niso delovali, ker baterije niso bile pravočasno zamenjane. Kolegica je ostala tam, da napiše zapisnik, sami pa ste šli na naslednji ogled stanovanja, kjer je bilo stanje res obupno.

Če nam katera od drugih javnih služb sporoči, da jih skrbi požarna obremenitev določenega stanovanja, lahko vstopimo in si ogledamo razmere, zaslišimo stanovalce in sosede. Običajno vstopimo v spremstvu policije. Na tak ogled greva vedno vsaj dva, predvsem zaradi lastne varnosti, saj so stanovalci včasih tudi nasilni. Po ogledu napišem zapisnik, na osnovi katerega lahko druge službe ustrezno ukrepajo.

Na srečo le malokdaj naletimo na razmere, kot so v posnetem videu. Inšpektor, ki je bil tam pred mano, je poročal o neznosnem smradu. Zaradi nakopičenih odpadkov vseh vrst se ni dalo hoditi po stanovanju, kaj šele zbežati, če bi prišlo do požara ali druge nezgode, kar v tako zanemarjenem stanovanju ne bi bilo nenavadno. Požar bi bilo težko pogasiti, praktično nemogoče pa rešiti stanovalca. Tam so bile razmere za delo reševalcev oziroma gasilcev nemogoče. Požar bi zaznali pozno, saj v javljalnikih dima ni bilo baterij.

V takih primerih imamo veliko dela, postopki lahko trajajo dlje. Spoštovati je treba zasebnost ljudi, hkrati pa zagotoviti splošno varnost, v tem primeru varnost sosedov.

Kako ste se počutili pri snemanju videov? Videti ste sproščeni.

Zelo zanimivo je bilo. Sprva nisem bil sproščen, nato je trema popustila. Veliko sem se naučil o medijih, komunikaciji, o tehničnih sredstvih zanjo.

Nam lahko poveste kaj več o organiziranosti enot, ki skrbijo za požarno varnost na Finskem?

Imamo 22 gasilsko-reševalnih služb, ki so v pristojnosti ministrstva za notranje zadeve. Največja enota je v glavnem mestu Helsinkih. Zaposlen sem v gasilsko-reševalni službi v Turkuju, osrednjem mestu naše province na jugozahodu države. V isti provinci je tudi enota v Lietu, mestu z 20.000 prebivalci, 12 km severovzhodno od Turkuja, kjer je bilo moje prvo delovno mesto v tej službi.

Na Finskem smo zdaj sredi reorganizacije javnih služb za pomoč v sili. Pristojno ministrstvo želi poenotiti organizacijo nujne medicinske pomoči in gasilsko-reševalnih služb. Pristojnost za organizacijo teh služb bo z občin prihodnje leto prenesena na province, torej na večje upravne enote. S tem bi radi omogočili poenotenje uslug in večjo transparentnost dela.

Reforma sistema prinaša tudi večji poudarek na preventivnem delu. Posebna pozornost se posveča preiskovanju vzrokov požarov z večjo materialno škodo ali človeškimi žrtvami. Posodobljen in poenoten bo tudi sistem zajema in obdelave podatkov za požarno statistiko. Novi program bomo uporabljali v vseh 22 izpostavah. Zdaj se šolamo za uporabo tega novega programa.

Se boste tudi vi udeležili katerega od usposabljanj?

Svojo poklicno pot nameravam nadaljevati kot preiskovalec požarov pri gasilsko-reševalni službi. Udeležil se bom tečaja za preiskovalce požarov na državni akademiji služb za zaščito

to in reševanje Pelastusopisto blizu Kuopia. Seveda bo del usposabljanja tudi požarna statistika, ki je osnova za dobro preventivno delo.

Znanje lahko pridobiš na različne načine. Ker me preiskovanje požarov zelo zanima, obiskujem tudi tečaje, ki jih organizirajo forenziki s policijske akademije in strokovnjaki s področje elektrotehnike. Vpisal sem se tudi na magistrski študij na Univerzi za uporabne vede LAB. Tudi to mi bo pomagalo pri mojem delu.

Razmere v družbi se spreminjajo, kar vpliva tudi na varstvo pred požarom. Prebivalstvo se stara, zabeležen je večji delež funkcionalno oviranih oseb, v valovih prihajajo begunci, torej neavtohtoni prebivalci z drugačnimi navadami, kot smo jih vajeni, ne znajo lokalnega jezika. Enako velja za številne tuje turiste. Potrebno je stalno ozaveščanje, delo z različnimi skupinami ljudi, še posebej z mladimi in starimi, morda tudi z begunci?

S spremembami in novimi tveganji se soočamo vsak dan. Smo sredi reorganizacije preventivnega dela interventnih služb. Pristojno ministrstvo je 2019 objavilo načrt reforme dela teh služb z naslovom Varen vsakdan 2025, brez nezdod: Akcijski načrt za preprečevanje nezdod za reševalne službe (Safe and incident-free daily life 2025: Action plan for incident prevention for the rescue services) [1]. Seveda se zavedamo, da bo do nezdod prihajalo tudi v prihodnje. Gre za preprečevanje oziroma drastično zmanjšanje števila nezdod z ukrepi, kot so ozaveščanje različnih skupin prebivalstva, povečanje obsega preventivnega dela služb, boljša dostopnost storitev in razvoj skupnega dela interventnih služb. Brez sodelovanja različnih služb ne gre. Z ukrepi želimo doseči večje kompetence, tehnološki razvoj oziroma boljše opremljenost, boljše sodelovanje oziroma boljše medsebojne odnose, skupni koncept

in kulturo delovanja. Poseben poudarek je na delu z otroki in mladostniki. Pritegniti jih moramo k sodelovanju in okrepiti čut za sočloveka.

Tudi na Finskem imamo vse več beguncev. Zanje, za turiste in druge, ki bivajo pri nas in ne znajo finsko, smo pripravili nekaj gradiva za ozaveščanje ljudi in o preventivnih ukrepih v švedščini, ruščini, ukrajinščini, estonščini in arabščini. Upati je, da bo v prihodnje gradiv v tujih jezikih več.

Kdo vse je sodeloval pri pripravi reforme?

Pristojno ministrstvo, gasilsko-reševalne službe in strokovne organizacije, kot je npr. SPEK, ki ga strokovna javnost v Sloveniji pozna kot članico CFPA-E in nosilko usposabljanj za požarno varna vroča dela. Več o tem bi vam zagotovo vedeli povedati na našem ministrstvu za notranje zadeve, ki je gonilo reforme.

V uvodu v intervju sem zapisala, da smo sodelovali pri projektu Inclusive Emergency. Rezultati projekta so pri nas dobro sprejeti, tudi širše, ne le pri gasilcih. Kakšen je odziv strokovne javnosti na E-učno platformo pri vas?

Ko sem rezultate projekta predstavil prostovoljnim gasilcem so bili najprej skeptični, nato pa je bil odziv dober. Všeč so jim bili videi, v katerih je zelo nazorno prikazano, kako lahko gasilec s svojim obnašanjem, ki ga prilagodi funkcionalno oviranim ljudem, vpliva na ugoden razplet intervencije.

Hvala za vaš čas. Želim vam vse dobro.

Literatura

- 1 Safe and incident-free daily life 2025: Action plan for incident prevention for the rescue services; <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161958> (dostopno 28. 7. 2022)